

4.10.2013

Dnro 345/331/13

Viite Oikeusministeriön lausuntopyyntö 27.6.2013, diaari OM 9/41/2013

ASIA Valtakunnanvoudinviraston lausunto

Lausunto Valtakunnanvoudinvirasto ilmoittaa pyydettyinä lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Kansainvälisten asioiden määrä on Valtakunnanvoudinviraston näkemyksen mukaan kasvussa ulosottovirastoissa. Asiasta ei ole saatavilla tarkkoja lukumääriä ulosoton tietojärjestelmästä, vaan näkemys perustuu yleisiin ulosottovirastoissa tehtyihin havaintoihin. Samoin on oletettavaa, että Suomessa annettuja tuomioita pannaan täytäntöön ulkomailla enenevässä määrin. Voimassa olevan järjestelmän ongelmaksi on yleisesti koettu sen vaikeaselkoisuus esimerkiksi asiallisen soveltamisen kannalta, sekä eri maiden täytäntöönpanojärjestelmien erilaisuus. Näin ollen sääntelyn tavoite rajat ylittävien tuomioiden täytäntöönpanon helpottamisesta on oikea.

Uusi asetus koskee lähtökohtaisesti kaikkia siviili- ja kauppa-asioita, esimerkiksi pääsaatavan määrästä taikka asian riidattomuudesta/riitaisuudesta riippumatta. Valtakunnanvoudinviraston näkemyksen mukaan tämä on järjestelmän selkeyden kannalta hyvä asia.

Täytäntöönpanosta

Valtakunnanvoudinviraston näkemyksen mukaan on hallituksen esityksessä esitetyllä tavalla selvää, että nimenomaan ulosottomies on Suomessa se taho, joka panee tuomiot täytäntöön ja jolle asetuksen mukaiset hakemukset tehdään. Se, että käräjäoikeuden eksekvatuurvaihe jää pois välistä, selkeyttää Valtakunnanvoudinviraston näkemyksen mukaan prosessia.

Toimivalta suorittaa ulosotossa tiettyjä toimenpiteitä ja tehdä tiettyjä päätöksiä on ulosotokaaren 1 luvun 9 §:ssä säädetty yksinomaan kihlakunnanvoudille.

Tällaisia ovat asiat, joiden katsotaan vaativan juridista osaamista ja joihin liittyy merkittävää julkisen vallan käyttöä ja näin ollen oikeusturvanäkökulma. Kääntäen kaikkia muita toimia taikka päätöksiä voi tehdä myös kihlakunnanulosottomies. Lausuntonaan Valtakunnanvoudinvirasto esittää harkittavaksi ulosottokaaren mainittuun säännökseen tehtävää muutosta, jonka mukaan tietyt asetuksessa ja laissa mainitut toimet säädettäisiin kihlakunnanvoudin yksinomaiseen toimivaltaan kuuluviksi. Tällaisia olisivat ainakin lakiesityksen 6 §:n mukaisen keskeytyspäätöksen tekeminen sekä lakiesityksen 10 §:n mukaisen mukauttamispäätöksen tekeminen. Valtakunnanvoudinvirasto perustelee tätä sillä, että kyseisistä toimista päättäminen edellyttää suurella todennäköisyydellä juridista harkintaa.

Asetuksen lähtökohta on, että toisessa jäsenvaltiossa annettu tuomio rinnastetaan kansalliseen tuomioon, joten tällainen tuomio on samanlainen ulosottopeuste kuin kansallinen tuomio. Täytäntöönpanossa sovelletaan kansallista lakia, meillä siis menettelyn osalta ulosottokaarta. Näin ollen sovellettaviksi tulevat esimerkiksi ulosottokaaren 2 luvun säännökset tuomion lainvoimaisuudesta ja täytäntöönpanokelpoisuuden määräajoista. Näiltä osin jäsenvaltioiden lainsäädännöissä voi olla suuriakin eroja. Esimerkiksi tuomion täytäntöönpanokelpoisuuden määräaikaisuutta ei tietävästi ole rajoitettu missään muussa jäsenvaltiossa kuin Suomessa. Koska Suomessa tapahtuvaan täytäntöönpanoon sovelletaan 41 artiklan mukaan Suomen lakia, lienee selvää, että tällöin myös täytäntöönpanokelpoisuuden määräaika tulee sovellettavaksi. Tämä seikka lienee puolestaan yllättävää ulkomaisille hakijoille. Huomattavaa lisäksi on, että tämänkaltaiset asiat aktualisoituvat toisinkin päin, pantaessa Suomessa annettua tuomiota täytäntöön jossain toisessa jäsenvaltiossa kyseisen valtion täytäntöönpanolainsäädäntöä noudattaen.

Valtakunnanvoudinvirasto kiinnittää huomiota lakiesityksen 3 §:n lauseeseen ”toisessa jäsenvaltiossa annettu tuomio pannaan Suomessa täytäntöön samoin edellytyksin kuin Suomessa annettu *täytäntöönpanokelpoinen* tuomio”. Asia ei ole niin yksinkertainen kuin ensilukemalta vaikuttaa. Kursivoitu sana täytäntöönpanokelpoinen jättää avoimeksi kysymyksiä, joista suomalaisen tuomion osalta säädetään ulosottokaaren 2 luvun 3-12 §:ssä. Kyseisistä säännöksistä ilmenee, että eri tuomioiden osalta täytäntöönpanokelpoisuuden ”aste” vaihtelee, vaikka ne kaikki sinänsä ovatkin täytäntöönpanokelpoisia. Tiettyjen tuomioiden osalta vaaditaan hakijalta vakuus jotta hän saa ulosoton vireille, tiettyjen tuomioiden täytäntöönpano voidaan torjua vakuudella, osassa puolestaan omaisuutta saadaan ulosmitata mutta ei myydä. Myös tilityksen osalta tilanteet vaihtelevat tuomion mukaan. Tämän perusteella lakiesityksen 3 § jättää edellä mainitut seikat avoimeksi: saako ulosoton vireille ilman hakijavakuutta, voiko täytäntöönpanon torjua vakuudella, saako asiassa suorittaa ulosmittauksia, saako omaisuutta myydä, saako ulosmittauksella perittyjä rahoja tilittää. Asetuksen 51 artiklasta on pääteltävissä, että ulosoton saa vireille, vaikka tuomioon voidaan vielä hakea muutosta varsinaisin muutoksenhakekeinoin. Tällaista suomalaista tuomiota ei siis ulosottokaaren 2 luvun säännösten nojalla voida panna vielä tässä vaiheessa siten täytäntöön, että myös tilitys on sallittu. Kaiken kaikkiaan ulosottomiehen olisi tässä yhteydessä tiedettävä, mikä tuomioistuin tuomion on antanut ja mihin suomalaiseen tuomioistuimeen se ”rinnastuu”, jotta hän voisi tietää, miten pitkälle täytäntöönpanossa voidaan edetä. Samoin on tiedettävä, voiko tuomioon hakea muutosta varsinaisin muutoksenhakekeinoin.

Asetuksen liitteenä 1 oleva todistus pyrkii osaltaan helpottamaan kyseisiä ongelmatilanteita. Sen kohdassa 4.4 käsitellään tuomion täytäntöönpanokelpoisuutta sen antaneessa jäsenvaltiossa. Valtakunnanvoudinviraston näkemyksen mukaan todistuksen kohdat 4.4.1–4.4.3 eivät kuitenkaan anna vastauksia yllä selostettuihin kysymyksiin, vaan ne saattavat jäädä suomalaisen ulosottomiehen ratkaistavaksi. Vastaavasti tuomion antanut tuomari ei todistusta täyttäessään voi tietää, missä valtiossa tuomion täytäntöönpanoa mahdollisesti haetaan eikä varsinkaan kyseisen valtion täytäntöönpanolainsäädäntöä. Esimerkiksi kohtia 4.4.1 sekä 4.4.3 täyttäessään tuomari voi täyttää sen vain oman maansa ulosottolainsäädännön näkökulmasta, joka saattaa olla täysin erilainen kuin täytäntöönpanovaltion lainsäädäntö. Siellä lopullisen tilityksen salliva tuomio ei välttämättä salli lopullista tilitystä Suomen lainsäädännön puitteissa. Täytäntöönpanossa sovelletaan kuitenkin kansallista lakia, joten ulosottomiehen ratkaistavaksi saattaa tulla hankalia käytännön ongelmia.

Mikäli tuomio ei enää ole täytäntöönpanokelpoinen sen antaneessa valtiossa, tulee ulosottomiehen vastaajan hakemuksesta keskeyttää täytäntöönpano. Vastaajan velvollisuutena on siis näyttää, että tuomion täytäntöönpanokelpoisuus on keskeytynyt. Vastaajan on liitettävä ulosottomiehelle tekemäänsä hakemukseen päätös tai muu vastaava asiakirja, josta keskeytyminen käy ilmi. Tämä tarkoittaa Valtakunnanvoudinviraston käsityksen mukaan esimerkiksi tuomion antaneessa valtiossa annettua keskeytysmääräystä mutta myös vanhentumista, joten tosiasiaa täytäntöönpanossa tulee sovellettavaksi Suomen lain ohella myös tuomion antaneen jäsenvaltion lainsäädäntöä edellyttäen, että vastaaja informoi ulosottomiestä asiasta. Samoin asia voi tulla valmiiksi maksetuksi yhteisvastuullisen velallisen toimesta jossain toisessa valtiossa. Se, millainen asiakirja hyväksytään näytöksi keskeytymisestä, jää ulosottomiehen harkinnan varaan.

Tiedoksiannosta

Ulosottokaaren 3 luvun 33 §:n mukaan kun hakemus on saapunut vastaavalle ulosottomiehelle, vastaajalle on viipymättä annettava vireilletuloilmoitus. Ulosottokaaren 3 luvun 39 §:n mukaan asiakirja annetaan tiedoksi antamalla se vastaanottajalle tai lähettämällä tiedoksianto-osoitteeseen. Jollei tällöin muuta näytetä, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen silloin, kun sähköinen viesti on lähetetty tai seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun asiakirja on annettu postin kuljetettavaksi. Asiaa koskevassa hallituksen esityksessä 216/2001 todetaan nimenomaisesti, että tavallinen tiedoksianto on ulosottoasioissa käytettävä säännönmukainen tiedoksiantotapa.

Edellä mainittu tarkoittaa sitä, että ulosotto lähettää vireilletuloilmoitukset pääsääntöisesti tavallisena virkakirjeenä. Vuonna 2012 ulosottoon saapui vireille noin 3 miljoonaa asiaa, joten vireilletulokirjeitä lähetetään varsin paljon. Kirjeet lähetetään keskitetysti ulosoton tietojärjestelmän toimesta, eikä niitä siis postiteta ulosottovirastoista manuaalisesti.

Hallituksen esityksen 5 §:ssä esitetään, että vireilletuloilmoitus ja 53 artiklan mukainen todistus on annettava todisteellisesti tiedoksi henkilölle, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan. Asiaa perustellaan tarpeella turvata vastaajan mahdollisuus riitauttaa täytäntöönpano. Mikäli asiakirjojen tiedoksianto ei onnistu,

täytäntöönpanotoimiin ei voida hallituksen esityksen mukaan ryhtyä. Tätä uhkaa ei ole kirjoitettu itse lakitekstiin, ainoastaan sen perusteluosaan.

Valtakunnanvoudinviraston näkemyksen mukaan ulosottokaaren 3 luvun 39 §:ssä säädetty ns. tavallinen tiedoksianto olisi asiassa riittävä menettely. Valtakunnanvoudinviraston mukaan Suomen ulosottoviranomaisen tehtävänä ei voi olla huolehtia vastaajan oikeusturvan toteuttamisesta siten kuin hallituksen esityksessä lausutaan. Suomen ulosottoviranomainen on täytäntöönpanija, ei tiedoksiantaja. Vastaajia on kohdeltava samalla tavalla kansalaisuudesta riippumatta. Lienee myös lähtökohtaisesti selvää - siihen on tällaisen ylikansallisen sääntelyn kohdalla luotettava - että jäsenvaltiossa tuomion antanut tuomioistuin on antanut tuomionsa laillisesti ja ennen tuomion antamistaan antanut haastehakemuksen vastaajalle tiedoksi omassa lainsäädännössään säädetyllä tavalla, aivan kuten Suomessa. Valtakunnanvoudinviraston näkemyksen mukaan tuomioistuimella ei lähtökohtaisesti muutoin ole toimivaltaa antaa asiassa tuomiota. Velvoitteiden tehokas täytäntöönpano – eli ulosottomiehen perustehtävä - tulee väistämättä kärsimään, mikäli asiassa vaaditaan todisteellista tiedoksiantoa ja ulosottomiehen aikaa kuluukin siihen. Itse asetuksessa (43 artiklan 1 kohdassa) ei myöskään säädetä velvollisuutta suorittaa tiedoksianto todisteellisesti.

Todisteellinen tiedoksianto aiheuttaa myös käytännön ongelmia ulosottovirastoissa. Kuten edellä on todettu, on vireilletuloilmoitusten lähettämisprosessi kokonaan automatisoitu ulosottovirastoissa. Mikäli asetuksen mukaisten hakemusten osalta vaaditaankin todisteellista tiedoksiantoa, tarkoittaa se käytännössä sitä, että tällaiset asiat pitää poimia pois ulosottoasioiden massasta ja käsitellä manuaalisesti. Tämä vaatisi muutoksia ulosoton tietojärjestelmään ja olisi merkittävä suunnanmuutos ja paluu manuaaliseen aikaan, vaikka viime vuosina ulosotto on kaikkien osapuolten asioiden hoidon helpottamiseksi siirtynyt yhä enenevässä määrin sähköisiin ja tietojärjestelmän toimesta tapahtuviin prosesseihin. Samantyyppiseen asiaan otettiin kantaa lakivaliokunnan mietinnössä 34/2002, jonka mukaan yksipuolisten tuomioiden laajan tiedoksiantovelvollisuuden arvioitiin ruuhkauttavan ulosottoa ja muodostuvan sähköisen asioinnin pullonkaulaksi, jonka vuoksi laajasta tiedoksiantovelvollisuudesta luovuttiin. Luopumisen ei ole kuitenkaan havaittu vaarantaneen vastaajien oikeusturvaa. Myös hallituksen esityksen 216/2001 mukaan ”tiedoksianto-ongelmat ovat jokatapauksessa ulosotossa ja muodostavat helposti toiminnan pullonkauloja”. Mikäli myös suomalaisten tuomioiden vireilletuloilmoitukset pitäisi antaa todisteellisesti tiedoksi, on selvää, että suuri määrä asioita jäisi tiedoksiannon epäonnistumisen vuoksi käsittelemättä. Tämä heikentäisi merkittävästi hakijoiden oikeusturvaa. Lakiesitys asettaakin kansainvälisten asioiden hakijat eri asemaan kuin kansallisten asioiden hakijat. Myös seuraus tiedoksiannon epäonnistumisesta, joka ei siis ole hakijan vaikutuspiirissä oleva asia, on varsin ankara: täytäntöönpanoon ei ryhdytä. Vaikka kansainvälisten asioiden määrä onkin huomattavasti pienempi kuin kansallisten, pätevät asiassa kuitenkin samat perustelut. Edelleen Valtakunnanvoudinvirasto kiinnittää huomiota siihen, että lakiesityksen 9 §:ssä säädetty kieltäytymishakemuksen tekeminen on sidottu tiedoksisaantiin. Tarkoittaako tämä sitä, että ulosottomiehen on tiedoksiantoa suorittaessaan annettava vastaajalle muun asiakirja-aineiston ohella myös jonkinlainen ”valitusosoitus” taikka ”ohjeet kieltäytymistä koskevan hakemuksen tekemiseen”?

Tiedoksiantovaiheeseen on lisäksi liitetty vastaajan mahdollisuus pyytää käännös tuomiosta riitauttaakseen täytäntöönpanon. Mikäli vastaaja pyytää käännöstä, ei 43 artiklan 2 kohdan mukaan muuhun täytäntöönpanoon kuin turvaamistoimeen voida ryhtyä ennen kuin käännös on toimitettu vastaajalle. Tätä seikkaa ei tosin ole säädetty itse lakitekstissä. Tältä osin Valtakunnanvoudinvirasto katsoo, että kuvattu menettely on omiaan vaarantamaan täytäntöönpanon tarkoituksen. Vastaajalle syntyy tällöin mahdollisuus kätkeä omaisuuttaan ja vältellä täytäntöönpanoa pyytämällä käännöstä tuomiosta. Tällainen mahdollisuus olisi estettävissä sillä kansallisten asioidenkin kohdalla noudatettavalla menettelyllä, että asiassa käytetään ns. tavallista tiedoksiantoa, taikka lakiesityksen 5 §:n täsmentämisellä siten, että ulosmittaus on sallittu, mutta myynti ja tilitys on kielletty. Epäselväksi myös jää, millaisesta turvaamistomesta kulloinkin on kyse, tuleeko hakijan hakea sitä erikseen vai voiko ulosottomies ryhtyä siihen oma-aloitteisesti, vaaditaanko sen täytäntöönpanemiseksi hakijavakuutta ja mikä on sen ulosottooperuste. Ulosottokaari mahdollistaa tietyissä tapauksissa myös ulosottomiehen oma-aloitteisen turvaamistoimen (esimerkiksi 8 luku 13 §). Tällainenkin turvaamistoimi lienee asiassa mahdollinen, koska asetuksen 40 artiklan mukaan ”täytäntöönpanokelpoinen tuomio oikeuttaa ilman eri toimenpiteitä ryhtymään kaikkiin vastaanottavan jäsenvaltion lain mukaisiin turvaamistoihin”. Jos kyseessä on esimerkiksi toisessa jäsenvaltiossa annettu tavallinen velkomustuomio, josta vastaaja pyytää käännöstä, niin voiko ulosottomies turvaamistoinena panna vastaajan pankkitilillä olevia varoja takavarikkoon oma-aloitteisesti ilman hakijavakuutta. Kansallisten tuomion kohdalla ei voi, vaan asiassa ryhdytään normaaliin ulosmittaukseen. Näihin seikkoihin ei lakiteksti ota kantaa ja asetuksessakin asia säädetään 40 artiklassa hyvin lyhyesti.

Ulosottokaaren 3 luvun 18 §:ssä säädetään väliaikaistoimesta. Säännöksen mukaan ”jollei ulosmittausta voida heti toimittaa esteellisyyden, kuulemisen, asiakirjan puuttumisen, omistusta koskevan epäselvyyden tai muun seikan johdosta, ulosottomies saa suorittaa väliaikaistoimen, jos se on tarpeen täytäntöönpanon jatkumisen turvaamiseksi.” Väliaikaistoimella on sama vaikutus kuin ulosmittauksella. Valtakunnanvoudinvirasto esittää, voisiko väliaikaistoimi olla terminologisesta erosta huolimatta se Suomessa käytössä oleva keino, johon ulosottomies voisi 43 artiklan 2 kohdan mukaisissa tilanteissa ryhtyä. Tällöin vältyttäisiin edellisessä kappaleessa kerrotuilta ongelmilta.

Käännöksistä

Ulosottomiehellä on oikeus tietyissä tilanteissa vaatia hakijalta käännöstä asettamassaan määräajassa. Pyynnön esittäminen on asetuksen mukaan lähtökohteisesti poikkeuksellista. Toisaalta pyynnön esittäminen on jätetty yksin ulosottomiehen harkinnan varaan. Pyyntö ei myöskään liene riitautettavissa, joten artiklan tiukasta sanamuodosta huolimatta pyyntö lienee teoriassa aina mahdollinen.

Valtakunnanvoudinviraston näkemyksen mukaan pykälässä olisi selvyiden vuoksi syytä olla kirjoitettuna myös seuraamukset pyydettyjen käännösten toimittamatta jättämisestä, esimerkiksi se että ulosottihakemus hylätään.

Täytäntöönpanosta kieltäytymisestä

Vastaajalla on mahdollisuus kolmen viikon määräajassa vireilletuloilmoituksen tiedoksisaannista tehdä täytäntöönpanosta kieltäytymistä koskeva hakemus tuomioistuimelle. Valtakunnanvoudinviraston näkemyksen mukaan tästä mahdollisuudesta tulee kertoa tavalla tai toisella vastaajalle esimerkiksi antamalla hänelle ”valitusosoitus” taikka ”ohjeet kieltäytymistä koskevan hakemuksen tekemiseen”. Valtakunnanvoudinvirasto katsoo, että tätä tehtävää ei voida asettaa ulosottomiehen tehtäväksi, kyseessä kun ei ole ”valitus” ulosottomiehen toimesta tai päätöksestä.

Mikäli puolestaan tehtävä annetaan ulosottomiehen tehtäväksi, tulee asiassa huomioida edellä kohdassa ”tiedoksiannosta” lausuttu. Ohjeet annettaisiin tällöin luontevimmin ehdotetun todisteellisen tiedoksiannon yhteydessä. Kuten edellä on lausuttu, riittäisi asiassa Valtakunnanvoudinviraston näkemyksen mukaan ns. tavallinen tiedoksianto. Tällöin ohjeet lähetettäisiin virkakirjeenä vireilletuloilmoituksen yhteydessä. Olipa tapa sitten kumpi tahansa, vaaditaan asiassa muutoksia ulosoton tietojärjestelmään, esimerkiksi uuden asianimen perustaminen ulkomaisille tuomioille. Uuden asianimen perustaminen ja siihen liittyvän toiminnallisuuden toteuttaminen tietojärjestelmään on iso kehittämis-tehtävä ja sen toteuttaminen vaatii siihen osoitettavia taloudellisia resursseja.

Kieltäytymishakemusta käsittelevä tuomioistuin voi rajoittaa täytäntöönpanon turvaamistoimiin, asettaa täytäntöönpanon ehdoksi vakuuden asettamisen taikka keskeyttää täytäntöönpanon. Nämä mahdollisuudet käyvät ilmi asetuksen 44 artiklasta. Itsestään selvää on, että tuomioistuin jonkin edellä mainitun ratkaisun tehdessään ilmoittaa kyseisestä ratkaisusta ulosottomiehelle. Tätä velvollisuutta ei kuitenkaan ole asetettu asetuksessa taikka laissa.

Mukauttamisesta

Suomalaisten tuomioiden osalta ei ole käytössä artiklassa säädettyä mukauttamismenettelyä. Suomalaisten tuomioiden kohdalla ulosottomies hylkää ulosottohakemuksen, mikäli hän katsoo, ettei ulosottooperustetta voida panna ulosotossa täytäntöön. Ulosotossa noudatetaan ns. tutkimiskieltoa, jonka mukaan ulosottomies ei saa tutkia ulosottooperusteena olevan tuomion sisältöä. Myös asetuksen 52 artiklassa säädetään, että tuomion asiasisältöä ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa uudelleen tutkittavaksi täytäntöönpanovaltiossa. Mukauttamisen ja tutkimiskiellon raja saattaa kuitenkin tosiasiasa olla varsin häilyvä.

Asetuksessa ulosottomiehelle asetetaan velvollisuus viran puolesta siirtää täytäntöönpanohakemus käräjäoikeudelle, jos hän katsoo, että tuomiota ei voida sellaisenaan panna täytäntöön. Tämä velvollisuus asettaa ulosottomiehelle suuren haasteen ulkomaisen tuomion tulkinnaissa. Samoin se asettaa vaatimuksia tuomion kääntämiselle. Ulosottomiehellä on oikeus vaatia hakijalta käännöstä tuomiosta vain, jos hän ei voi muutoin käsitellä asiaa. Asetuksen tekstin perusteella käännöstä saa siis pyytää vain poikkeuksellisesti, mikä vaikuttaa oudolta ottaen huomioon erehtymisen vaaran tuomiolauselmien tulkinnaissa.

Hallituksen esityksen sivuilla 24–25 todetaan, että tuomio oikeuttaa asetuksen 40 artiklan mukaan ilman eri toimenpiteitä ryhtymään kaikkiin täytäntöönpanovaltion lain mukaisiin turvaamistoimenpiteisiin. Tästä seuraa, että vaikka kyseessä olisi Suomen laissa tuntematon toimenpide, jonka täytäntöönpano edellyttää mukauttamista, olisi hakija kuitenkin välittömästi oikeutettu oikeudenkäymiskaaren 7 luvun mukaisiin turvaamistoihin.

Tekstin perusteella jää epäselväksi, vaaditaanko hakijalta tällöin mukauttamista käsittelevän tuomioistuimen antama erillinen turvaamistomipäätös vai ei. Mikäli katsotaan että ulosottomies voi ryhtyä turvaamistoihin välittömästi ilman eri toimenpiteitä eikä erillistä turvaamistomipäätöstä siis tarvita, viittaa Valtakunnanvoudinvirasto edellä kohdassa ”tiedoksiannosta” lausuttuun ja kiinnittää huomiota siihen, miten asiassa voidaan suorittaa turvaamistoimia, jos tuomion toimenpide on Suomen laille tuntematon. Mitä tällainen turvaamistomipäätös voi pitää sisällään ja kuka tekee päätöksen sen sisällöstä?

Turvaamistoimista

Asetuksen 40 artiklan mukaan täytäntöönpanokelpoinen tuomio oikeuttaa ilman eri toimenpiteitä ryhtymään kaikkiin täytäntöönpanovaltion lain mukaisiin turvaamistoimenpiteisiin. Artikla on kirjoitettu varsin ylimalkaisesti ja jättää auki monia kysymyksiä. Kansallisen turvaamistoimen täytäntöönpano edellyttää ulosottokaaren 8 luvun 2 §:n mukaisesti, että hakija asettaa ulosottomiehelle vakuuden vahingosta, joka voi syntyä vastaajalle turvaamistoihin. Valtakunnanvoudinvirasto tulkitsee asetuksen 40 artiklaa yhdessä 41 artiklan kanssa siten, että hakijalta vaaditaan vakuus myös asetuksen mukaisissa asioissa. Tämä saattaa aiheuttaa sekaannusta, koska turvaamistoihin voidaan tehdä (ja ilmeisesti tehdään, muuta tuomiotahan ei ole) myös ns. normaalin tuomion perusteella. Normaalissa täytäntöönpanossa ei tällöin vaadittane hakijavakuutta. Mikäli sitten syystä tai toisesta, esimerkiksi vastaajan tekemän kieltäytymishakemuksen johdosta, tuomion normaali täytäntöönpano kielletään, voidaan asiassa silti mahdollisesti suorittaa turvaamistoimia, jolloin puolestaan saatetaan edellyttää hakijavakuutta. Ero ja ongelma näissä tilanteissa kansallisiin tilanteisiin verrattuna on siis se, että ulosottooperusteena on koko ajan, ilmeisesti siis myös turvaamistoimen osalta, ns. normaali tuomio eikä erillinen turvaamistomipäätös. Valtakunnanvoudinvirasto viittaa lisäksi kysymyksiin, joita turvaamistoimista on lausuttu edellä kohdassa ”tiedoksiannosta”.

Yhteenveto

Valtakunnanvoudinvirasto suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti asetukseen ja lakiesitykseen. Valtakunnanvoudinvirasto pyytää kuitenkin huomioimaan edellä selostetut seikat lain jatkovalmistelussa. Lakiehdotusta olisi Valtakunnanvoudinviraston näkemyksen mukaan syytä muuttaa ainakin todisteellisen tiedoksiannon osalta.

Valtakunnanvoudinvirasto kiinnittää vielä huomiota hallituksen esityksen sivun 20 toiseen kappaleeseen, jossa todetaan ”...ulosottooperusteen eli tuomiosta laaditun todistuksen...”. Tuomiosta laadittu todistus ei Valtakunnanvoudinviraston käsityksen mukaan ole kuitenkaan missään tilanteessa asian ulosottope-

ruste, vaan ulosottoperusteena asiassa on aina tuomioistuimen antama tuomio. Asia on toki säädetty itse asetuksessa, jonka 37 artiklan mukaan ”asianosaisen joka haluaa vedota toisessa jäsenvaltiossa annettuun tuomioon, on esitettävä 1) tuomion jäljennös ja 2) 53 artiklan mukainen todistus”.

Johtava hallintovouti

Jorma Niinivirta

Hallintovouti

Niklas Tjurin